

Motvind Nord Vuostebiegga Davvin
16.08.2022

Høring vedrørende forslag til endringer i fornybardirektivet, energieffektiviseringsdirektivet og bygningsenergidirektivet

Den 18. mai 2022 lanserte EU-kommisjonen planen «Repower EU». Arbeidet med planen startet i 2021, blant annet på bakgrunn av massiv motstand mot vindkraft. Likevel ble tiltakspakken presentert som et tiltak mot redusert import av naturgass fra Russland og begrunnes med krigen i Ukraina. «Repower EU» innebærer blant annet at nye konsesjoner for vindkraft og overføringslinjer skal behandles mye raskere enn før, med behandlingstider ned mot ett til to år.

Nå vil den norske regjering gjøre «Repower EU» til norsk lov, og det med stort hastverk. Olje- og Energidepartementet (OED) sendte 9. juni forslag til endringer av saksbehandling av kraftprosjekter ut på høring med svarfrist 8. august.

Motvind Nord er svært kritisk både til planen og tiltakspakken og til måten høringa forsøkes gjennomført på; med kort frist, med underlagsdokumenter som til alt overmål ikke foreligger verken på norsk eller samisk, og der viktige frivillige organisasjoner ikke er ført opp som høringsinstans.

Vårt syn er følgende:

Om høringa

REPowerEU legger opp til at normale forvaltningsregler og prinsipper skal kunne settes til side for å få fortgang i vindkraftprosjekter. Alle de viktigste mekanismene som skal sikre naturmangfold og lokalsamfunn skal settes til side.

Dette representerer et nytt regime der vi, befolkninga, ikke skal ha noen innflytelse i forhold til vindkraft, mens utbygger og myndigheter gis all makt alene. Folket skal sitte stille og holde kjeft.

Vi aksepterer ikke denne høringas premisser, fordi dette vil sette presedens for et helt nytt prinsipp der vi skal gi høringssvar til noe som ikke engang er ferdig vedtatt i EU systemet (ekstern statsmakt), og der vi i praksis skal fore EU-systemet og EU-tilhengerne med argumenter som senere skal brukes til å lobbyere dette inn til norske politikere og myndigheter. Dette er en ren lobbyisthøring der vi gjennom høringa lokkes og lures til å bistå lobbyistene til å tvinge dette nye regelverket inn i norsk lov.

Når det norske folk har sendt høringssvar i forkant av noe som enda er uferdig, kan høringssvarene våre resirkuleres og brukes til å implementere dette i norsk lov, uten at det ny høring. Det ligger noen feller her som er bekreftet av olje- og energiministeren i media. Det ene er at hastverket skyldes den nye situasjonen i Europa, og det andre er at hensynet til liv og helse skal være avgjørende i all saksgang.

Det er lett å se hvordan man kan konstruere en argumentasjonsrekke der situasjonen i Europa truer liv og helse, og slik at folket ikke har noe å si og dette må implementeres i norsk lov fortære enn du får sagt ordet "kake". Dette er meget farlig for et demokrati!

Manglende behov og nytte

Like viktig - Det norske folk trenger ikke storstilt utbygging av kraft, og i særdeleshet ikke av vindkraft, verken på land eller til havs. Vindkraft er en ustabil, ineffektiv, kostbar kraftteknologi som forurensar og påfører natur og miljø og samfunnsliv stor skade. Å legge til rette for en storstilt utrulling av kraft og tilhørende nett det ikke er behov for, for eksport og energisløsing, er dårlig samfunnsøkonomi og er ikke bærekraftig, Vi trenger ikke noen direktiver for hvordan dette skal gjøres, enn si forseres. Motvind Nord går derfor mot å innføre REpowerEU-direktivet. Det hører ikke hjemme i en demokratisk stat som Norge. Vi vil belegge innvendingene både på metode og innhold under her.

Tiltakspakkens mål og innhold er udemokratisk

EU vil at utbygging av vindkraft skal gå mye raskere – regjeringa har sendt forslaget på høring. De aktuelle forslagene kan, om de blir vedtatt, gi dramatiske konsekvenser for mange mennesker, store naturområder og samfunnsøkonomien i lang tid.

De tre aktuelle direktivene er ifølge departementet ikke godkjent i Norge. Det virker kunstig å sende endringer av ikke implementerte EU-direktiver ut på høring.

I Norge er det politisk enighet om at både lokalsamfunn og kommuner skal må få ei hand på rattet i saker om konsesjoner for vindkraft. EU-kommisjonen har lagt opp til at hastighet skal trumfe hensyn til både lokal forankring og miljøkunnskaper.

Motvind Nord mener at å svekke innflytelsen til de som blir berørt, er uakseptabelt og strider mot FNs bærekraftsmål. Tvert om må berørte lokalsamfunn og parter rettigheter i prosessene styrkes.

Høringsmateriale på landets språk, ikke bare engelsk

At underlagsdokumenter til denne høringa er på engelsk, gir ikke et godt nok grunnlag for alle å sette seg inn i saka. Det kan ikke aksepteres. Det er et krav at offentlige myndigheter og forvaltning publiserer viktig informasjon på landets språk. Motvind Nord krever at alle relevante dokumenter blir gjort tilgjengelig på norsk og samisk.

Høringsfrist

OED legger opp til en høring i sommerferien, med høringsfrist 8. august. Vi ser at fristen er utsatt til 22. august. Det er ikke tilstrekkelig.

Vi krever at høringsfristen blir forlenget til minimum 8 - åtte - uker etter at alle versjoner av underlagsdokumentene foreligger på norsk og samisk språk.

Miljøinformasjon, medvirkning - brudd på Århuskonvensjonen og Føre-var-prinsippet

Det er gjort nok forskning på plast, kjemikalier (som t.d. bisfenol A), lyd med mer, med så pass alvorlige funn at å plassere ut vindturbiner i naturen er brudd på føre-var-prinsippet.

Det er påvist at konsekvensutredningene gjennomgående er mangelfulle. At EU og Norges regjering nå vil haste behandlingsprosessene om utbygging av vindkraft og bare ha liksom-konsekvensutredninger, KU og ekskludere lokalt demokrati og lokal involvering er brudd på Århuskonvensjonen.

Vi ser brudd på Århuskonvensjonen og Føre-var-prinsippet som alvorlig.

Manglende oppfølging av Forurensingsloven og Miljøinformasjonsloven

Det finnes forskning på plast, kjemikalier og giftige forbindelser (som f.eks. Bisfenol A), støy, med mer, med så pass alvorlige funn at vindturbiner i naturen må ansees som brudd på føre-var-prinsippet. Vi har fått kjennskap til at vindturbiner og solceller ikke dekkes av Industriutslippsdirektivet, EUs direktiv om industriutslipp, (IED).

Statsforvalteren eller andre har heller ikke ansvar for å vurdere utslipp fra vindkraft etter Forurensingslova, hverken i anleggsfasen eller driftsfasen. Næringsliv og industri har fripass til å bruke kjemikalier så lenge det ikke er vedtak om at de er farlige eller lover mot disse.

Det betyr at hver gang industrien tar i bruk nye kjemikalier så er det fritt fram til det er for så lenge at det ikke tvil om skadene. Det kan ta 20-30 år. Skadene kan være irreversible, og det ser vi nå med plastforurensinga. Dette er sterkt bekymringsfullt. Vår forvaltning er passiv, og føre-var-prinsippet står svært svakt i Norge.

Det ser ut til at OEDs mål er kun kortere saksbehandlingstid i konsesjonsprosessene. Det er ikke akseptabelt. OED må legge fram forslag til hvordan staten skal sikre Miljøinformasjonsloven og Forurensingsloven tilstrekkelig i prosesser rundt energiprosjekter.

Medvirkning - høringsinstanser

Ikke-statlige organisasjoner (non-governmental organisation, NGO) har et ideelt formål, og arbeider uavhengig av statlige myndigheter. En forutsetning for at stat og kommuner kan ivareta bærekraftmålene er at NGO-organisasjoner på alle nivå har reell medvirkning i prosesser om bruk av natur og energi.

Motvind Nord Vuostebiegga Davvin, etablert i april 2020, dekker landet nord for Vestfjorden og Tysfjorden, dvs. Nordre Nordland, Troms og Finnmark. Vårt regionlag er tilsluttet Motvind Norge og har sendt flere innspill til både OED og NVE. Motvind Norge og tilsluttede regionlag som f.eks. Motvind Nord, er en sentral demokratisk medlemsorganisasjon i spørsmål som gjelder vindkraft og energisaker og ivaretar så vel folkehelse som naturvern og samfunnsøkonomi. Som et minimum må relevante organisasjoner gis informasjon og inviteres med på prosessene som angår deres ansvarsområder.

Videre må alle NGOere, også de som målbærer motforestillinger mot regjering og storting og bransjens planer for energi, behandles med respekt. Vi ber departementet sørge for at vår organisasjon blir behørig registrert og hensyntatt som høringsinstans og som NGOer med fulle rettigheter - uten videre opphold.

Til slutt

Hele høringa og hastverket er pinlig, uverdigg og ikke minst, illevarslende for et demokrati.

Vi er kjent med at det har vært arbeidet lenge politisk med sikte på å forenkle og forsere beslutningsprosesser vedr nett og vindkraft. Regjeringa ønsker å legalisere hasteverkspregende prosesser og iverksetter derfor denne høringa, til og med før EU har gjort vedtak om direktivene. Å innføre EUs "Repower EU" vil være brudd på flere lover, er udemokratisk og uverdigg. Regjeringa bør derfor avslutte og legge bort denne høringssaka snarest. Vi ber om å holdes orientert.